

גוט שבת Gut Sábész

21. évfolyam 55. szám • Ára: 330 HUF • כ"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 18:14 • כ"ז אלול תשע"ט • 2019. 9. 27. • פרשת נצבים • Szombat kimenetele: 19:16

Hatalmas örömnép kísérte az EMIH Tóra és zsinagóga avatásait

Büszkék vagyunk a múltunkra, hagyományainkra és úgy gondoljuk, hogy Magyarországon és Budapesten nemcsak múltja, hanem jelene és jövője is van a zsidó közösségnek – jelentette ki Köves Slomó, az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség (EMIH) vezető rabbija vasárnap Budapesten, a közösség két új Duna menti zsinagógájának és két új tóratekercsének avatási ünnepségén.

Több száz ember jelenlétében fejezték be tegnap délután Budapesten azt a két tóratekercs, amelyet Újlipótváros és Szentendre új zsinagógájában helyeztek el vasárnap délután nagyszabású ünnepség keretében.

A Cipők a Duna-parton holokausz-emlékmű mellett állva a rabbi elmondta, hogy a magyar zsidó közösség végre szabadon, büszkén és emelt fővel élheti meg saját identitását, tanulhatja és ismerheti meg saját hagyományait, és ezt az örömet a többségi társadalom tagjaival is meg tudja osztani.

Fónagy János, nemzeti vagyonnal kapcsolatos parlamenti ügyekért felelős államtitkár Benjamin Netanjahu másfél évvel ezelőtt Budapesten elmondott szavai alapján a zsidó népet olyan különleges fának nevezte, amely mély gyökereinek és a jövő felé törő ágainak köszönhetően Európa második legnagyobb zsidó közösségévé fejlődött ki mára.

Az Izraeli Főrabbinátus képviselőjében Eliezer Simcha Weiss rabbi mondott beszédet, aki szerint ma az Izrael és Magyarország között fennálló kapcsolatok különlegesen pozitívak.

Oberlander Báruch, a Budapesti Ortodox Rabbinátus vezetője hangsúlyozta: 30 évvel ezelőtt azért érkezett Magyarországra, hogy családjával beteljesítse azt a küldetést, amit a Lubavicsi Rebbe egykor fontosnak látott, és felépüljön a közösség ott, ahol édesapja egykoron saját szemével látott meghalni zsidókat a Duna partján.

Az EMIH által felavatott két új tekercs a vasárnap megnyi-

tott két új zsinagóga és közösségi központban kap otthont. Az egyik a szentendrei Cháj Galériában, ahol Menachem Myers rabbivá avatását megelőzően Semjén Zsolt nemzetpolitikáért, egyházügyekért és nemzetségekért felelős miniszterelnökhelyettes is beszédet mondott, és egyben bejelentette: a magyar kormány és az EMIH átfogó megállapodást kötött, amelynek értelmében a szervezet a legmagasabb kategóriában elismert egyházzá válik.

Az ünnepségsorozat harmadik felvonásaként Glitzenstein Sámuel rabbivá avatása következett a ZSILIP Közösségi Központban, ahol átadták a fővárosi Újlipótváros új zsinagógáját is.

A 2500 m²-es ingatlankomplexum első részének átadásán Róth Alex, a központ támogatója szüleinek – Róth Simonra és Lenkére – emlékezve elmondta: családját sok szál köti Budapesthez, és fontosnak tartotta, hogy testvérével részt vegyenek az új intézmény támogatásában.

Ráckevei sábaton

Ha egy tradicionális sábesz keretében emlékezetes hétvégét szeretnél kellemes környezetben, jó társaságban, családi hangulatban eltölteni, akkor az EMIH ráckevei programja a legjobb választás. A négycsillagos wellness hotel, a felejthetetlen sábeszi hangulat, az érdekes előadások és gyerekprogramok egyszerre nyújtanak kikapcsolódást testnek és léleknek.

Időpont: 2019. november 8-10.

Helyszín:

Duna Relax & Event Hotel****
(Ráckeve, Dömsödi út 1.)

Jelentkezés: posta@zsido.com
vagy 268-0183

Újra nyílt nap a Maimonidész Gimnáziumban

A nagy érdeklődésre való tekintettel ismét nyílt nap lesz a Maimonidész Gimnáziumban. Az érdeklődő diákok és szülők négy különböző bemutató órán vehetnek részt reggel 08:05 és 11:30 között, zsidó filozófia, történelem, héber és, az iskola erősségét jelentő, angol témákban. A nyílt órákat követően a gimnázium igazgatója, Szilánk Zsuzsa ad majd tájékoztatást és válaszol a felmerülő kérdésekre.

Időpont: 2019. október 16.

Jelentkezés:

info@zsidogimnazium.hu
vagy 0630/160-9703

Álomakadémia a Vasvári zsinagógában

Oberlander Báruch rabbi nyolc részes előadássorozatot indít az álmokról. Az első előadás szeptember 29-én, vasárnap, Ros hásaná este lesz az ünnepi vacsora alatt, melynek címe: „A ros hásanái, újévi alvás misztikus jelentése”. Azt követően pedig péntek esténként, a szombatfogadás utáni kidusok alkalmával lesznek.

Jelentkezés: posta@zsido.com
vagy 268-0183

Hetiszakasz

A nép egybegyűjtése

Szakaszunk – *Nicávim* (5Mózes 29:9–30:20) – leírja, miként gyűjtötte egybe Mózes a nép apraját-nagyját, hogy utolsó fi-

gyelmeztetést intézzen hozzájuk: maradjanak hűek Istenhez és Tórájához. Mózes felvillantja a megtérés lehetőségét.

Zsidó híradó

Megjelent az *Egység* magazin ünnepi, 122. száma

Szeptemberi – egyben ros hársánái ünnepi – számunkban áttekintjük a rendszerváltozás óta eltelt 30 évet a magyarországi zsidóság kapcsán.

Elsőként *Haraszi György*, *Megyeri András Jonatán* és *Réti János* történelmi áttekintéséből kapunk képet az időszakról.

Interjúkat olvashatnak az időszak történelmi változásairól, a hazai zsidó élet fejlődéséről három rabbival: *Fröhlich Róberttel*, a Dohány utcai zsinagóga rabbijával, *Oberlander Báruch*-hal, a Budapesti Ortodox Rabbínatus vezetőjével és *Köves Slomóval*, az EMIH vezető rabbijával. Érdekes összevetni, miként látták ők az 1989 óta eltelt időszakot, mennyiben különbözik vagy hasonlít a véleményük.

Fritz Zsuzsával, a Bálint Ház igazgatójával *Ónody-Molnár Dóra* beszélgetett a zsidó identitásról, a szarvasi táborok indulásáról és hagyományairól.

Oberlander Mussie sliáchgereként teljesen más nézőpontból élte meg a rendszerváltás utáni izgalmas éveket, a magyarországi változásokat – erről is mesélt nekünk.

Rózsa T. Endre művészettörténész és művészeti kritikus aktív és agilis résztvevője volt a rendszerváltás környékén kialakuló zsidó közéletnek, erről ír publicisztikájában.

Minden kedves Olvasónknak édes új évet kívánunk: *Sáná tová umetuká*, irattasunk és pecsételtesünk be jó esztendőre!

Szökés a fogságból

Közismert az anekdota, melyben egy bajok sújtotta ember, szemét az égre emelve a következő szavakkal fakad ki az Örökkévalónak: „Istenem, azt ígérted, te mindig ott leszel nekem hogy utamon kísérjél, de most, mikor hátranézek, egyetlen pár lábnyomot látok életem sivatagában”. Erre egy meleg, szerető hang azt feleli az embernek: „Fiam, azok a lábnyomok az enyéim, míg téged a hátamon hordtalak”.

Ezen a szombaton olvassuk a Tórából, hogy Isten miként fog visszatérni a száműzetés után. Fontos tisztázni: a Tóra nem azt mondja, hogy valójában *mi* térünk majd vissza a galutot megelőző spirituálisan idilli állapotba – csak éppen Isten segítségével. Hetiszakaszunk fő üzenete ennél tovább megy, s azt mondja, bizonyos értelemben maga Isten is a száműzetést szenved, és a jövőbeni Megváltás során Ő maga fog visszatérni közös otthonunkba.

Iménti gondolat különös jelentőséggel bír: ezek szerint Isten nem csupán ura és irányítója a világnak, hanem életünk minden pillanatában részt vállal: velünk ünnepli az új gyer-

mek születését és velünk együtt sýnyli a száműzetést. Más szóval: nemcsak kíséri életünket, de igaz társként, osztozik is benne.

Egy fogoly külső segítség híján képtelen kiszabadulni börtönéből. Mindig szüksége lesz egy társra, aki a szökésben segíti. Ez a spirituális valóságban sincs másképpen: a fogságból nem tudunk egyedül kiszabadulni. Ilyenkor Istenre támaszkodunk, s tőle várjuk hogy segítsen át minket a korlátainkon, s hogy eltávolítsa utunkból a fizikai, valamint a pszichológiai akadályokat.

Istenben egy olyan segítőtársra lelünk, aki a szabadulásunkhoz szükséges menekülőutat már rég megtervezte és előkészítette, még jóval fogságba kerülésünk előtt. Nem vár másra, mint hogy mi is készen álljunk a galutból való szökésre, hogy abból kiszabadítva oda vezessen bennünket vissza, ahová mindig is tartoztunk, hogy azok legyünk, akik mélyen legbelül mindig is voltunk: igaz zsidók, s igazán zsidók.

Kovács Jichak rabbinövendék
cikke *Elisha Greenbaum* írása
nyomán.

ISMERD MEG
ISKOLÁNKA!

Nyílt napjaink:
október 16.
november 5.
december 11.

Imaidők a következő hétre (szeptember 28-október 4.):

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Szombat: 8.45 Hetiszakasz-tanulás; 9.15 Reggeli ima, majd *Kidus*;
17.50 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Vasárnap, szerda-péntek: 8.00 Reggeli ima

Szerda: 17.45, csütörtök: 18.00 Délutáni-esti ima (a Keren Orban)
(lásd az ünnepi imarendet)

Péntek: 17.00 *Mózes mesterünk búcsúja*

(*Szabó György Menáchem* előadása);

18.00 *Minchá, Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Szombat: 9.15 Hetiszakasz
a kabbala tükrében

10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Hétfő-péntek (munkanapokon):

6.30 Reggeli ima

Péntek: 19.00 Tanulás

19.30 *Kábálát Sábát*,

majd *Kidus*

Budavári Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Szombat:

9.30 Reggeli tanulás

(zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima,

majd *Kidus*

Péntek: 18.30 Tanulás;

Faith Áser rabbi előadása;

19.30 Szombatfogadás, *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

Miért irigykedik Mózes egy bócherre?

Amikor az ötvenes évek elején a manchesteri jesivában tanultam, felfigyeltem arra, hogy a lubavicsi diákok mások voltak, mint a többiek. Komolyabbnak és elkötelezettebbnek tűntek, mint a többiek. Kíváncsi voltam, hogy mi lehet az, amit ők tudnak, én pedig nem. Rájöttem, hogy ez nem más, mint a hászid filozófia. Ekkor eldöntöttem, hogy én is hászid akarok lenni, és egy lubavicsi jesivában szeretném folytatni a tanulmányaimat, így 1956-tól a New York-i lubavicsi jesiva tanulója lettem.

Érkezésem után azonnal lehetőséget kaptam, hogy személyesen találkozjak a Rebbével. Ez csupán öt évvel azután történt, hogy átvette a Chábád mozgalom vezetését, és még nagyon könnyű volt bejutni hozzá. Egyszerűen bejelentkeztem a titkárságon, elmondtam, hogy ki vagyok, és hamarosan kaptam időpontot. A találkozón először azt a kérdést tettem fel, hogy meg kell-e változtatnom az imádkozás rítusát. Akkoriban a hagyományos askenáz imarendet követtem, de azt gondoltam, hogy most már talán a Chábád rítust kellene használnom. A Rebbe ezt jó ötletnek találta, de azt kérte, hogy még ne változtassak. Azt javasolta, hogy a közelgő újhold alkalmával cseréljem le az imakönyvemet.

Amikor eljött ez a nap, megkérdezte, hogy beszereztem-e már egy lubavicsi imakönyvet. „Még nem, de hamarosan vásárolok egyet” – feleltem. „Erre semmi szükség. Én adok magának egyet” – mondta a Rebbe. Miután kimentem a szobájából, leültem, hogy feljegyezzek mindent, amit a Rebbe mondott ne-

kem. Tíz perc elteltével hallottam, hogy egy hászid a nevemet kiáltja: „Gyere gyorsan, a Rebbe látni akar!” – mondta.

Visszatértem a Rebbe irodájába. Éppen beszélgetett valakivel, de miattam félbeszakította. Felállt, átnyújtott egy kis ima-

Az egyik évben a születésnapom éppen szerdára esett, ezért megkérdeztem a Rebbét, hogy azon a héten is elmenjek-e tanítani, vagy jobban tenném ha inkább Tórát tanulnék egész nap. A Rebbe válasza igencsak meglepett. Azt mondta, hogy még töb-

irigykedik magára, mert lehetsége van a Smát mondani zsidó gyerekekkel. Azzal a micvával, amit ezekkel a gyerekekkel tesz, örökké tartó hatást gyakorol rájuk”. A barátom megmutatta a Rebbe válaszát, és ez nagyon nagy hatást gyakorolt rám. Ennek hatására lettem végül tanár.

Egyszer felmerült bennem, hogy talán csatlakoznom kellene a bátyám ingatlanüzletéhez, ezért a Rebbe tanácsát kértem. Azt írtam, hogy nem hagynék fel teljesen a tanítással, hanem ötvözném azt az üzlettel, hogy jobban tudjak gondoskodni a családom szükségleteiről.

A Rebbe válaszában a következő állt: „Milyen kár, hogy egy ilyen világi dologért elhagyná azt a szent hivatást, melyet az apósom hatására kezdett el”. A Rebbe feltehetően látta, hogy ha belefognék az üzletelésbe, akkor fokozatosan leépíteném az oktatói tevékenységemet, majd teljesen felhagynék vele.

Így tehát közöltem a bátyámmal, hogy nem társulok vele. Ezzel a döntéssel bizonyára jelentős haszontól estem el, mert a többi üzlettársa megduplázta a befektetését, de nem bántam meg. Boldog vagyok, amikor a tanítványaim sikerét látom – és ötven év alatt volt egy pár tanítványom –, és elégedett vagyok azzal, ami nekem jutott.

Ahron Avigdor Cousin

Ahron Avigdor Cousin rabbi évtizedeken át tanított Londonban. Jelenleg Brooklynban él feleségével. Az interjú 2007-ben készült.

könyvet, és így szólt jiddisül: „Imádkozz örömmel és legyél sikeres!” Az imakönyvet a mai napig őrzöm. Nagyon sokat jelent a számomra. Mára már egy kicsit viseletes lett, ezért csak különleges alkalmakkor használom.

A jesivában bekapcsolódtam egy programba, melyet még az előző rebbe indított útjára. Ez volt a „szerdai óra” vagy más néven a „szabadidő” program, melynek keretében szerdánként zsidó gyerekekkel tanultunk. Én Coney Islandre mentem, ahol egy általános iskolából elhoztuk a zsidó fiúkat és lányokat, elmentünk egy közeli zsinagógába és ott a zsidóság alapjaira tanítottuk őket. Minden alkalom végén ajándékokat osztottunk ki közöttük.

bet kell tanítanom aznap a gyerekeknek, éppen a születésnapom miatt.

Ez a szerdai program rendkívül fontos volt a Rebbe számára. Emlékszem, egyszer az egyik barátom megírta a Rebbének, hogy szerinte áldásokat mondani a gyerekekkel és utána ajándékokat osztogatni, nem hoz valami nagy eredményt. Ezen kívül a program zavarja a tanulmányait és maga a tudat, hogy a hét közepén félbe kell szakítani a tanulmányait, önmagában nyomasztóan hat rá. Mindezek fényében engedélyt kért a Rebbétől, hogy abbahagyhassa a részvételt.

Nem kapta meg az engedélyt. A Rebbe így válaszolt neki: „Az eljövendő világban minden lélek, beleértve Mózes lelkét is,

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján. Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el: www.youtube.com/alubavicsirebbe

Kóser konyha

**Baba ganus –
padlizsánkrém**

Párve

1 nagy padlizsán
2 ek. olívaolaj
2 ek. frissen facsart citromlé
2 ek. natúr szezám-mag-
krém (tahini)
2 gerezd fokhagyma
½ kk. só
1-2 ek. felaprított petrezse-
lyem (elhagyható)

A baba ganus a Közel-Kelet országainak ismert padlizsánkrémje. Elkészítésének számos variációja létezik – különféle fűszerekkel ízesíthető, és van, ahol majonézzal helyettesítik a szezám-mag-krémet.

A padlizsánt megmossuk, egy villával néhányszor megszurkáljuk, majd forró sütőbe tesszük, és 40-45 perc alatt, időnként megforgatva, hogy minden oldala egyenletesen átsüljön, puhára sütjük. Ha kész, kivesszük a sütőből, és éles késsel felhasítjuk, hogy könnyebben hűljön. Ha már kellőképpen meghűlt ahhoz, hogy dolgozni tudjunk vele, óvatosan kikanalazzuk a padlizsán puha belső részét. Tálba vagy aprítógép keverőedényébe tesszük, hozzáadjuk az összes többi hozzávalót és összeturmixoljuk. Igény szerint készíthetünk simább keveréket hosszabb turmixolással vagy karakteresebb textúrájú krémet néhány mozdulattal. Hűtőszekrényben 3-4 napig áll el.

Fejlesztések a Bét Menáchemben az új tanévre

A szeptember 2-ai évkezdés olyan volt a Bét Menáchem Gyermekoktatási Központban, mintha csak egy új bölcsődével és óvodával nyitotta volna meg kapuit. Míg a kicsik nyári vakációjukat töltötték, addig feszített munka folyt a Bét Menáchemben. Oberlander Batsheva, az intézmény igazgatója elmond-

ta, hogy a nyári szünet alatt felújították a csoportszobákat, mely keretében új berendezéseket is kaptak a csoportok. A változtatásoknak nem csak a gondozónők és pedagógusok örültek, hanem a mintegy száz gyermek, akik már az első nap boldogan vették birtokba a sok szép új játékot, a tematikus sar-

kokat és az udvaron kialakított új játszóteret. De nem csak a legkisebbekre gondoltak: a bölcsőde és óvoda mellett az iskola is szépült. Komoly technikai fejlesztéseket is bevezettek, így például az idei tanévtől kezdve a diákok már tablet segítségével is tanulhatnak az órákon az eddigi okostáblák mellett.

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: **Oberlander Báruch rabbi**
Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: **Golubovics Martina,**
Dénes Anna, Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**
ISSN 1416-4604